

109396

Fra Paul Getty til Quisling

is. Hetland hadde tegnet frakken tål den britiske forfatteren Ralph Hewins, så ville ingen tro det var sant. For den er så helt fantastisk forhistorisk. Fotsid, flagrende. Dobbeltknappet svart klede med astralkan oppslag og krave.

Men det aller fineste er føret: Ekte kalveskinns hud.

— Jøje meg! sier jeg og spør hvor Mr. Hewins har kjøpt frakken.

— Jeg har ikke kjøpt den. Jeg har arvet den etter en tippgrandonkel, sier Mr. Hewins, som er en høy flott kar med diskret oberstmustasje. Ligner litt på Anthony Eden.

— Min tippgrandonkel lot sy denne frakket i år 1900. Han var nemlig pionér-motorist, og kjørte en i en Boutoir. Frakken er 64 år gammel og har fulgt meg i mitt liv. Min nevø skal arve den etter meg. Jeg har opplevet Finnlandskrigene i denne frakken. Den lå i en kiste hjemme i 30 år, men så gav min mor meg den dag jeg drog til Finland. My dear little boy is going to Finland, you need something warm! Jeg lå 160 dager ved den finske fronten og det er den kaldeste vinter i mitt liv. Kaldere enn på Nordpolen, med 52 grader i Sala. Frakken kalles av mine venner for «Lord Halifax», siden Lord Halifax hadde maken.

Et raskt resymé over Ralph Hewins' meritter:

Var på friidrettslaget i «Oxford Blue» i studietiden. Journalist i London Times og Daily Mail. Presseattaché i Helsingfors 1939. Så Finnlandskrigene og korrespondent for Daily Mail i Stockholm under krigen. Laget forørig reportasje fra Halden etterat tyskerne hadde okkupert Norge, og kom senere tilbake med engelskmenne som krigskorrespondent så lenge det varte. Var blant de første utenlandsjournalistene i Oslo 7. mai 1945. Refererte Quisling for sin avis, og olympiaden. bl. a. skrevet bok om Folke Bernadotte, en bok om Paul Getty og en bok om Kuwait — «The miracle of Kuwait» — som kom ut ifjor. Er nu i Oslo for å skrive en bok om Quisling for England og Amerika.

— Husker De det festlige party'et i Presseklubben for alle utenlandsjournalistene etter Quisling-saken, Mr. Hewins?

— Jeg husker ingen ting, så det var sikkert morsomt. Men jeg husker at jeg likte ikke lukten i Logen under rettssaken. Det luktet tysk kålsuppe. Mitt livs største opplevelse hadde jeg forørig i Oslo, den 7. mai 1945. Da jeg kom opp i Aftenposten, og en tysker passerte meg i porten med det siste nummer av Deutsche Zeitung under armen. Da tenkte jeg: Good by! Det var et stort øyeblikk. Krigen var slutt.

— Har De truffet Quisling noen gang?

Den britiske forfatteren Ralph Hewins er i Norge for å skrive bok om Quisling for England og Amerika.

Ralph Hewins har arvet denne fine frakken etter en tippgrandonkel, som lot den sy i året 1900.

— Jeg har snakket med ham i telefonen. Fra Stockholm. Det var etterat Victoria Terrasse ble bombet.

— Victoria Terrasse ble ikke bombet.

— Nei. Men det var derfor jeg ringte til Quisling. Samtalen gikk igjennom, og jeg sa jeg var fra Daily Mail. How was the raid? sa jeg. Quisling sa det var ingen suk-

sess. Det var alt. Siden så jeg ham under rettssaken.

— Skriver De boken på oppdrag? — Selvfølgelig. Britiske og amerikanske forlagsfolk mener nemlig at nu er det på tide å se på Quisling i historisk perspektiv. Se objektivt på ham. Jeg har samlet materiale i 20 år, og konsentrert meg om boken i de siste seks måneder. Tilbringer mitt liv på Universitetsbiblioteket og Nobelstiftelsen for å finne ut alt om Quislings bakgrunn. Det er et enormt arbeide. Quisling hadde en absolutt førsteklasses hjerne. Han var en av Norges dyktigste menn, men hans vurderingsevne var gal. Det er det som er det interessante. Hvordan en dyktig mann kan gjøre så mange tabber.

— Hva er titelen?

— Det kan jeg ikke si. Boken kommer først ut til høsten, og jeg vil ikke at noen skal stjele min tittel. De skulle ikke tilfeldigvis kjenne Sverre Hartmann?

— Jeg synes å huske at jeg har truffet ham. Hvordan det?

— Han har nemlig skrevet en meget god bok om Quisling som jeg nettopp har lest, «Fører uten folk», en fantastisk god bok. Det er meget slitsomt å lese norsk for meg. Jeg taler et brukbart svensk, og hvis jeg har trang til å banne, så gjør jeg det alltid på svensk og finsk, men jeg sliter med tre forskjellige oppslagsbøker, og ofte finner jeg ikke de alminneligste ord. Så har man også denne mixup med norsk og nynorsk, sier Hewins.

— Hvor har De Deres hovedkvarter, Mr. Hewins?

— Jeg vet ikke. Hele verden ligger åpen for meg. Nu bor jeg i en leilighet i Oslo til juni, mens jeg i hele fjor vinter var i Østen og skrev en bok om Kuwait, det rikeste sted i verden. For det var jeg tre år i USA og skrev boken om Paul Getty, en av verdens rikeste millionærer. Jeg har skrevet hans selvbiografi, som ble bestseller i Amerika og England, tildels også i Frankrike. Jeg har intervjuet alle hans fem koner i boken. Mens jeg arbeidet med den, bodde jeg på Gettys ranch utenfor Los Angeles.

— Jeg trodde Paul Getty var død.

— Tvertimot. Han er 71 år og har tre nye girlfriends.

— Da har jeg tapt ti kroner. Jeg veddet nemlig at han var død.

— Han kommer til å leve til han

Fortsatt side 11

Fort. fra side

Fra Paul Getty —

blir hundre. Han spiser bare grønnsaker og melasse og drikker 7 «pinner» vann hver dag. Driver vekt-løftning og svømmer. Han har to swimmingpools med olympiske dimensjoner, forøvrig i ekte rosa marmor. Jeg er en av de få menn i verden som liker ham. Kvinner liker ham selvfølgelig. De vil alle være mor for ham.

— Det er noe som heter kjærlighet ved første blick i ligningsboken. Det er jo intet drawback for en mann å ha en pen liten formue.

— Jeg tror ikke hans koner giftet seg med ham for pengenes skyld. Men ingen av hans koner har noen sinne forstått at en manns arbeide må komme først. Kvinner forstår ikke en slik livsinnstilling, sier Mr. Hewins. — Kvinner vil være nr. en i en manns liv. De blir fornærmet hvis han glemmer å sende blomster til fødselsdagen fordi han sitter og undertegner en fet kontrakt.

— Er De gift selv, Mr. Hewins?

— Jeg har vært gift. Det varte i syv år. Ellers har jeg hatt mitt livs chance. Jeg kunne ha giftet meg med de pennsylvanske kullminer, men jeg er ikke så interessert å låse meg fast i grubedrift. Vi har alle våre store chanser i livet.

— Hvordan ser konene til Getty ut?

— Jeg kunne faktisk tenke meg å gifte meg med to av dem. De er veldig søte.

— De sulter antagelig ikke heller?

— De fikk en million dollar hver, cash på bordet. Jeg spiste lunsj med Getty før jeg reiste tilbake til Europa. Vi gikk tur med hans fem kjempestore schäfere. Han har ansatt en bjørnejeger fra Alaska til å passe på dem. Han er alltid full av originale innfall.

Mr. Hewins synes det er hyggelig å være tilbake igjen i Norge. Han glemmer aldri fredsdagen i Oslo. At det ikke var skjenking av vin og brennevin for å unngå uroligheter. Noe slikt ville aldri forekomme i England, og det gjorde et kolossalt inntrykk på ham.

— Synes De Oslo har forandret seg?

— Nei. Alt går like slowly som før. Her er det samme sakte tempoet i alt, men det er Norges store charme, at ingenting har forandret seg. Vel er det en eller to nye sky-

skrapere, men det er det overalt i verden, sier Mr. Hewins, som synes Oslo er den minst forandrede av alle byer han har besøkt de siste ti år. Oslo-fasaden er stort sett den samme.

— Er De stadig korrespondent for Daily Mail?

— Jeg har fremdeles news-connection med min avis, så nu er jeg fristet til å dekke Krusjtsjov-besøket. Jeg tror det kan bli interessant. Lots of fun, sier Mr. Hewins.

— Jeg har i hvert fall tenkt å bli her hele torskesesongen. Jeg har ikke fått maken til torsk siden jeg var på Svalbard, da vi fisket fra båten og det ble tre torskehoder pr. hode til lunsj. Jeg var den første utlending på Svalbard etter krigen, i mai 1948. På Svalbard kjøpte jeg en hvitrev som min mor bærer ennu.

— Hvorfor sier De ikke at De skjøt den selv?

— Jeg har ingen hang til overdrivelser.

Mr. Hewins og jeg sitter i et hyggelig hjørne i en av byens fasjonable spiseetablissementer. Vi sitter med hvert vårt torskehode, som er det beste Mr. Hewins vet.

— I London gir man ikke hodet til sin katt en gang, for torsken er gjerne ti dager gammel når den står på middagsbordet.

Jeg vil ikke misbruke ordet torskehode, men mens Mr. Hewins stod i tyve minutter og visnet i vestibylen, satt jeg inne i restauranten. Som eneste damegjest. Jeg hadde da informert både garderobedamene og kelner og hovmester om at jeg hadde avtalt møte med en engelskmann.

Så er det enda en grunn til å snakke om det slowly tempoet i Norge.

— Blir De ikke rastløs av all denne reisingen?

— Jeg er alltid rastløs. Jeg har reist i 30 år. Og kan ikke slippe av. Not before I drop dead, I guess. Nu er jeg 50. Nu vil jeg gjerne komme tilbake til alle steder. Nu er tiden inne til å komme tilbake igjen. Men ellers vil jeg helst bo i Hellas, verdens vidunderligste land. En dag skal jeg skrive en bok om Hellas. Om min greske øy, sier Mr. Hewins.